

Výroční zpráva o výkonu regionálních funkcí v roce 2015

Pověřená knihovna: Městská knihovna Náchod, o. p. s.

1. Výchozí zajištění regionálních funkcí v roce 2015

1.1. Síť obsluhovaných knihoven

1 základní knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí

10 základních profesionálních knihoven

60 základních neprofesionálních knihoven

13 poboček profesionálních knihoven

4 knihovny jiných sítí

Počet obsluhovaných knihoven se oproti předchozímu roku nezměnil.

1. 2. Pracovníci zajišťující regionální služby

Regionální služby v okrese zajišťuje 3,35 přepočteného úvazku. Z toho 2,5 úvazku metodika, 0,65 zpracování fondu, a 0,2 úvazku řízení a ekonomika.

Oproti předchozímu roku došlo ke zvýšení úvazku metodiky o 0,5. Toto navýšení bylo nutné pouze pro rok 2015, a to proto, že zřizovatel Městské knihovny v Jaroměři, u které si pověřená knihovna obvykle objednávala knihovnické služby, zamítl vykonávání těchto služeb vlastním pracovníkem jaroměřské knihovny. Knihovnické služby byly objednány u tří městských knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Nové Město nad Metují a Police nad Metují). Tyto knihovny zajišťují tvorbu a distribuci výměnných souborů z prostředků dotace pro základní knihovny provozované obcemi příslušných střediskových obvodů.

2. Hodnocení jednotlivých regionálních funkcí dle standardů

2. 1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

Celkem bylo pro knihovníky uspořádáno 14 porad, z toho 4 porady pro profesionální knihovny a 10 porad pro neprofesionální knihovny.

Konzultace byly podle potřeby poskytovány pracovníkům obsluhovaných knihoven i zřizovatelům těchto knihoven. Celkem bylo poskytnuto 244 konzultací, část z nich byla vedena telefonicky či e-mailem.

Celkem bylo uskutečněno 219 metodických návštěv, které se týkaly především rozvozu výměnného fondu, revize fondu neprofesionálních knihoven a kontroly běžné činnosti těchto knihoven.

2. 2. Plány, rozbor, statistika knihovnických činností

Všem profesionálním i neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta pomoc při sestavování statistických výkazů. Statistické údaje byly porovnány se standardem VKIS a výsledky byly prezentovány profesionálním knihovnám na poradě 1. 4. 2015.

2. 3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Uskutečnily se celkem 4 porady profesionálních knihoven, z toho 2 porady se všemi vedoucími

profesionálních knihoven (13. 4. a 9. 12.) a 2 porady s vedoucími knihoven, které jsou zapojeny do vykonávání regionálních funkcí (14. 7. a 9. 12.).

Dále proběhlo ve střediskových obvodech 10 porad knihovníků neprofesionálních knihoven (26. 2., 3. 3., 18. 3., 8. 4., 14. 5., 7. 10., 13. 10., 18. 11., 9. 12., 17. 12.), kde se probíraly otázky statistiky, aktuálního dění v oboru, práce se čtenáři, práce s regionální literaturou.

Pro pracovníky profesionálních i neprofesionálních knihoven uspořádala Městská knihovna v Náchodě tyto semináře a kurzy:

14., 16. 4.	Kurz tvorby plakátů jednoduše a efektně	7 hod.	13 účast.
28. 4. – 19. 5.	Počítačový kurz základních uživatelských dovedností	11 hod.	4 účast.
6. 5.	Češi jako čtenáři – co na nás prozradily tři statistické průzkumy z let 2007, 2010 a 2013	2 hod.	15 účast.
4. 9.	Syndrom vyhoření a jak se mu bránit	3 hod.	21 účast.
14. 11.	Exkurze knihovníků – Knihovna Karla Jaromíra Erbena v Miletíně, Erbenův rodný dům, Místní knihovna Úhlejev	7 hod.	19 účast.
18. 11.	Psychologické profily literárních postav a téma identifikace čtenáře s postavou	3,5 hod.	18 účast.
2. 12.	Burza nápadů	3,5 hod.	15 účast.

Těchto kurzů se účastnili jak pracovníci knihoven z okresu Náchod, tak i pracovníci knihoven z jiných okresů (Trutnov, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Hradec Králové).

Městská knihovna Náchod spravuje a pravidelně aktualizuje oddíl pro knihovny na svých webových stránkách (proknihovny.mknachod.cz). Jsou zde zveřejňovány aktuální informace z oboru, materiály pro práci v knihovnách, zápisy z porad, informace pro zřizovatele apod. Jsou zde také základní informace o všech knihovnách v regionu Náchod.

2. 4. Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

V roce 2015 bylo expedováno 182 souborů se 10 969 svazky. Knihovny měly k dispozici ještě dalších 1 010 souborů se 60 652 svazky z minulých let. Z celkového počtu 81 953 svazků výměnného fondu bylo v neprofesionálních knihovnách umístěno a využíváno více než 87 % tohoto fondu.

Distribuci souborů zajišťuje pověřená knihovna a knihovny, které mají svůj střediskový obvod. Knihovníci obecních knihoven si většinou vybírají knihy z výměnného fondu častěji a po menších dávkách, protože si je odvázejí v taškách. Rozvoz větších souborů zajišťují knihovny autem.

Na nákup výměnného fondu bylo z dotace na výkon regionálních funkcí použito 295 901 Kč, což je 20 % z celkové částky dotace. Na tvorbě výměnných fondů se podílejí i obce, které využívají služeb střediskových knihoven na základě smluv. V letošním roce přispělo na nákup výměnných fondů 50 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 357 425 Kč, což je o 40 365 Kč více než v roce minulém. V této částce je zahrnuto i předplatné časopisů, které svým knihovnám zajišťuje Knihovna města Police nad Metují.

Z ročního přírůstku 3 327 knihovních jednotek bylo 157 darů.

2. 5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Bylo zrevidováno 7 základních neprofesionálních knihoven s celkem 11 091 svazky. Jednalo se

o knihovny v obcích Jasenná, Mezilesí, Nahořany, Nový Hrádek, Říkov, Šestajovice, Trubějov.

2. 6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Knihovny nakupují z prostředků obecních úřadů pouze knihy do výměnných fondů.

2. 7. Servis automatizovaného knihovního systému

Servis byl poskytnut ve spolupráci s firmou EŠKOM knihovnám Bohuslavice nad Metují, Jasenná, Rychnověk, Slatina nad Úpou, Šestajovice, Žernov.

3. Úkoly vyplývající ze smluv o přenesení regionálních funkcí stanovené krajskou knihovnou pro pověřené knihovny v roce 2015

- V letošním roce přispělo na základě uzavřených smluv na nákup výměnných fondů 50 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 357 425 Kč. Předběžně byla sjednána finanční podpora i pro rok 2016.
- Priority rozvoje knihovnictví v Královéhradeckém kraji na léta 2014 – 2018 s výhledem do roku 2020 byly probírány na poradách profesionálních i neprofesionálních knihovníků.
- Městská knihovna Náchod spravuje a pravidelně aktualizuje oddíl pro knihovny na svých webových stránkách (proknihovny.mknachod.cz). Jsou zde zveřejňovány aktuální informace z oboru, materiály pro práci v knihovnách, zápisy z porad, informace pro zřizovatele apod. Jsou zde také informace o všech základních knihovnách v regionu Náchod.
- Plnění standardů VKIS je sledováno a konzultováno knihovníky na poradách vedoucích knihoven i na setkáních knihovníků obecních knihoven ve střediskových knihovnách.
- Výměnný fond je pravidelně spravován, aktualizován a revidován v pravidelných intervalech podle knihovního zákona.
- Celostátní adresář knihoven je jednou ročně aktualizován, kompletní aktualizace a doplnění Centrálního adresáře knihoven je naplánována na rok 2016.
- Komisi soutěže Vesnice roku byly poskytnuty informace o přihlášených knihovnách. Jednalo se o knihovny v obcích Bezděkov nad Metují, Vlkov a Žďár nad Metují. Těmto knihovnám byla poskytnuta metodická i praktická pomoc při přípravě na soutěž.
- Na udělení titulu Knihovnice roku 2015 byla za oblast Náchod nominována paní Věra Novotná z Obecní knihovny Provodov. Informace o paní Novotné byly zpracovány pro potřeby Slovníku českých knihovníků. Dále byly pro potřeby Slovníku Českých knihovníků zpracovány informace o nositelích titulu Knihovnice roku z let minulých (E. Ambrožová, M. Grimová, M. Havlová, L. Kyrlová).
- Zástupci knihovny pověřené regionální funkcí se zúčastňovali školení k pravidlům RDA pořádaných krajskou knihovnou. Informace o nově zaváděných katalogizačních pravidlech zprostředkovali obsluhovaným knihovnám na pravidelných poradách a také poskytovali jednotlivé konzultace na toto téma podle potřeby obsluhovaných knihoven.

4. Komentář k finančnímu zajištění regionálních funkcí

Na výkon regionálních funkcí bylo knihovně přiděleno o 30 000 Kč více než v roce předchozím. Z celkové částky 1 417 000 Kč bylo téměř 50% použito na mzdové náklady. Zvýšení mzdových nákladů oproti předchozímu roku o více než 160 000 Kč bylo způsobeno dočasným zvýšením úvazku metodiky o 0,5 (viz bod 1.2. této zprávy). Částka vydaná na nákup knihovnických služeb byla v roce 2015 snížena, protože knihovnické služby byly nakoupeny u tří knihoven namísto obvyklých čtyř. Na nákup výměnného fondu bylo z dotace na výkon regionálních funkcí použito 295 901 Kč, což je 20 % z celkové částky dotace.

Do výměnného fondu střediskových knihoven přispělo na základě smluv celkem 50 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 357 425 Kč, což je o 40 365 Kč více než v roce minulém. Některé obce vydávají značné částky na nákup literatury do fondu vlastní knihovny a služeb výměnných souborů využívají minimálně (Hoříčky, Chvalkovice, Stárvov).

Z důvodu pozdního vyplacení dotace na účet Městské knihovny Náchod (3. 3. 2015) nemohlo být vykonávání regionálních funkcí dodrženo v takovém rozsahu, jak bylo naplánováno. Naopak termín vyúčtování dotace na regionální funkce je poměrně brzký a z účetního hlediska je obtížné ho dodržet.

5. Závěr

Regionální služby jsou jasným přínosem v práci obecních knihoven. Díky finančnímu příspěvku na regionální funkce je možné všestranně rozvíjet knihovnickou činnost. Silnou stránkou jsou cíleně budované knihovní fondy pro využití v obecních knihovnách, přístupnost internetu v obcích, konzultační a poradenská činnost pracovníků regionálních služeb. Slabou stránkou je dopravní obslužnost a časové možnosti knihovníků obecních knihoven ve využití nabídek vzdělávání. Také věková struktura knihovníků obecních knihoven někdy neumožňuje přijímání nových forem práce v takové míře, jak bychom si přáli. Ale bez příspěvku na regionální funkce by stagnovala činnost knihoven i tam, kde mají obecní funkcionáři i čtenáři o knihovnu zájem.

Přílohy: Výkaz výkonů a financování regionálních funkcí za rok 2015

Zprávu sestavil: Bc. Klára Havlová

Dne: 14. 1. 2016